

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2007-08-28

Närvarande: f.d. justitierådet Lars K Beckman, justitierådet Leif Thorsson och regeringsrådet Lars Wennerström.

Kompetens hos yrkesförare

Enligt en lagrådsremiss den 28 juni 2007 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om yrkesförarkompetens,
2. lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister,
3. lag om ändring i lagen (1998:492) om biluthyrning.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Jonas Ragell.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet

Förslaget till lag om yrkesförarkompetens

2 kap. 4 §

I paragrafen anges undantag från lagens tillämpningsområde. Enligt punkten 7 skall lagen inte tillämpas på fordon "som används för eget bruk utan förvärvssyfte för persontransport eller godstransport". Den föreslagna bestämmelsen implementerar direktivets artikel 2 f, enligt vilket – med en kanske missvisande kommatering – undantaget avser "fordon som används för icke-kommersiell persontransport eller transport av varor, för eget bruk". Andra språkversioner talar t.ex. om "vehicles used for non-

commercial carriage of passengers or goods, for personal use”,
”véhicules utilisées pour des transports non commerciaux de
voyageurs ou de biens dans des buts privés”, ”Fahrzeugen, die für
die nichtgewerbliche Beförderung von Personen oder Gütern zu
privaten Zwecken eingesetzt werden”, ”køretøjer, der benyttes til
ikke-erhvervsmæssig personbefordring og varetransport i privat
øjemed”.

Det är visserligen oklart om avsikten är att persontransporter för att undantas skall vara icke-kommersiella och godstransporter ske för eget bruk (eller avse varor för eget bruk), som några av versionerna kan antyda, eller om begreppen icke-kommersiell och för eget bruk skall avse bägge kategorierna, som den föreslagna lagtexten anger. Att tala om en ”icke-kommersiell persontransport för eget bruk” framstår emellertid som så främmande, att en rimlig tolkning måste anses vara att undantaget i direktivet avser dels icke-kommersiell persontransport som även kan omfatta andra än föraren själv, dels transport av gods för eget bruk. Uttrycket ”för eget bruk” måste dock anses vara väsentligt snävare än ”i privat øjemed”, ”zu privaten Zwecken”, ”dans des buts privés” osv. För att åstadkomma en rimlig tolkning och undvika en alltför snäv utformning av undantaget förordar Lagrådet att undantaget formuleras så: ”fordon som används för icke-kommersiell persontransport eller för godstransport för privat bruk”.

3 kap. 2 §

I paragrafen görs vissa undantag från kravet på yrkeskompetens när det gäller s.k. hävdvunna rättigheter. I det remitterade förslaget föreslås sådana undantag gälla för förare som ”innehär eller har innehaft” svenskt körkort med viss angiven behörighet utfärdad när det gäller persontransporter före den 10 september 2008 och när det

gäller godstransporter före den 10 september 2009 (se punkterna 2 och 3 i lagens övergångsbestämmelser). Förslaget avviker från artikel 4 i yrkesförardirektivet som kräver att föraren "innehär" ett sådant körkort.

Förslaget, som i denna del överensstämmer med utredningens förslag, är långtgående och innebär att ett äldre körkort, även om det skulle vara återkallat vid den tidpunkt då lagen skall börja tillämpas, kan utgöra grund för undantag från kravet på yrkeskompetens, i kombination med ett nytt körkort.

I remissen åberopas som skäl för detta ställningstagande bl. a. skäl 11 i yrkesförardirektivet. Det är emellertid att märka att det av den engelska versionen tydligt framgår att det krävs kontinuitet i innehavet av körkort (genom användandet av uttrycket "since before the date"). Anmärkas kan vidare att man i den danska och finska lagstiftning som genomförts för att implementera nu aktuellt direktiv synes ha utgått från att s.k. hävdvunna rättigheter endast kan uppkomma för det fall det föreligger ett giltigt körkortsinnehav vid den tidpunkt då kraven på yrkesförarkompetens för första gången kommer att aktualiseras, d.v.s. den 10 september 2008 eller den 10 september 2009.

Lagrådet förordar att paragrafen anpassas till direktivet och att orden "innehär eller har innehaft" ändras till endast "innehär".

För att göra det lättare att förstå skillnaderna mellan första och andra styckena bör dessutom styckena utformas på ett likformigt sätt och lämpligen inledas med orden: "Förare som innehär ett svenskt körkort med".

6 kap. 3 §

Förare som är medborgare i en stat inom EES förutsätts ha yrkeskompetensbevis som är utfärdat av en stat inom EES. I fråga om förare som är medborgare i annan stat men som är anställd eller anlitas av ett företag som är etablerat inom EES anges i stället att föraren skall kunna visa att han eller hon har den kompetens och utbildning som anges i lagen. Meddelas sådan utbildning som avslutas med godkänt prov skall emellertid enligt den föreslagna lagen ett yrkeskompetensbevis utfärdas alldeles oavsett medborgarskap. Avsikten synes i stället vara, enligt direktivets artikel 10.3 b, att förare som inte är EES-medborgare men som anlitas av ett företag inom EES skall kunna förlita sig på bevis om utbildning och kompetens som antingen utfärdats i tredje land (dvs. av stat utom EES) eller utfärdats inom EES men inte är ett yrkeskompetensbevis i direktivets och den föreslagna lagens mening, ”ett nationellt bevis vars giltighet medlemsstaterna ömsesidigt erkänner på sina territorier”. Något sådant beslut om ömsesidigt erkännande eller någon sådan överenskommelse är, enligt vad som framkommit vid föredragningen, inte bekant.

Direktivets krav borde kunna uppfyllas redan genom att bestämmelsen i stället anger att regeringen (eller myndighet som regeringen bestämmer, jfr den i remissen föreslagna bestämmelsen i 13 kap. 1 § 5) får bestämma att även andra bevis om yrkeskompetens kan godtas i Sverige.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.